

Fiskets Gang

Utgitt av Fiskeridirektøren.

Kun hvis kilde oppgis, er ettertrykk fra „Fiskets Gang“ tillatt.

32. årg.

Bergen, Torsdag 7. januar 1946.

Nr. 4.

Abonnement kr. 10.00 pr. år tegnes ved alle postanstalter og på Fiskeridirektørens kontor. Kr. 16.00 utenlands.
Annonsepris: Pristariff fåes ved henvendelse til Fiskeridirektørens kontor. „Fiskets Gang“'s telefoner 16 932, 14 850.
Postgiro nr. 691 81. Telegramadresse: „Fiskenytt“.

**Rikt Sildeinnsig på strekningen Titran—Bulandet.
Gode skreifangster utfor Troms, Vesterålen og Yttersiden,
men foreløpig lite skreiinnsig til Lofoten.**

Fiskerioversikt for tiden 27. januar—2. februar.

Skrevet 5. februar 1946.

I Nord-Norge har det stort sett vært bra værforhold gjennom hele uken. I Sør-Norge bedret værforholdene seg i slutten av uken. Storsildinnsiget ga seg endelig til kjenne med de første drivgarnsfangster den 31. januar. Siden har fisket utviklet seg meget fordelaktig. Et godt skreifiske har pågått både med garn som liner på store deler av strekningen Troms—Yttersiden. I selve Lofoten er fisket bare ved sin begynnelse. I Nord-Norge har det gjennom hele uken vært drevet et delvis bra småsildfiske. Kystfisket for øvrig gir blant annet gode seifangster på Sunnmøre.

Storsildfisket: Etter flere mislykte drivgarnsforsøk ble de første storsildfangster innbrakt den 31. januar. Det ble tatt en fangst på 120 hl på Stadhavet. 2 fangster på 60 og 140 hl på Rundefeltet, 1 fangst på 90 hl på Storholmfeltet, 1 fangst på 100 hl på Onahavet og 1 fangst på 10 hl på Bronahavet (Bjørnsund). Den 1. februar var værforholdene dårlige, mange drivere hadde måttet gjøre vendereise om natten. Strømsettingene var til dels voldsom og bevirket at lenkene ikke fisket, men fangster på opp til 200 hl på de forskjellige felt mellom Kråkenes og Onahavet beviste tilstedeværelsen av ganske betydelige innsig. Fredag kveld ble værforholdene gode. Silden seg temmelig nær oppunder land utfor Runde, og snurperne kom i arbeid her og på Svinøyfeltet. Lørdag ble en rik fangst med 82 snurpefangster på fra 50 til 2200 tils. 67 000 hl tatt på strekningen Runde—Stad. Dertil slo drivgarnfisket meget godt til på Onahavet hvor 60 drivere hadde fra 40 til 400 gjennomsnittlig 205

hl og på strekningen Storholmen—Stad hvor 158 drivere hadde 15—500—190 hl. Mandag 4. februar fikk en syn for at silden også hadde seget nordover helt til Titran i Sør-Trøndelag og sørover forbi Stad og Kråkenes til Bulandet. På Nordmøre og utfor Titran utviklet det seg til et meget godt drivgarnfiske og utfor Bulandet slo det til så vel med betydelig snurping som bra garnfiske.

Sildetyngden later til å være stor, og med en foreløpig utbredelse av forekomstene etter 5 døgn sine fiske over alle felt mellom Titran og Bulandet, synes fisket å være kommet i god gjenge. Pr. 3. februar var der oppfisket 138 762 hl, herav 3400 eksportert fersk, 22 107 saltet, 1970 til kippers, 92 753 til sildolje, 6767 til agn, 11 765 til fersk innenlands forbruk. Av fangstmengden er 75 275 hl fisket med snurpenot, 63 487 hl med garn.

Fetsild og småsildfisket: Gjennom hele uken har det pågått en del småsildfiske i Nord-Norge. I Eidsfjord i Vesterålen var snurpefisket ujevnt med fangster opp til 300 hl, men avtagende mot slutten av uken. I Kjosens i Ullsfjord var fisket ganske godt med fangster opp til 900 hl, således den 30. januar 6 fangster på 500—900 hl fabrikkvare. På Ersfjord hadde 4 snurpere den 28. januar fra 600 til 1300 hl, sildstørrelse 30 pr. kg med svak mussablanding. Ellers har det foregått litt fiske med fangster inntil 300 hl i Sifjord og Vikan i Senja. I Bjarkøy ble det tatt pene fangster på opptil 6—700

Abonner på „Fiskets Gang!“

Innbetalingskort følger dette nr. som bilag.

Foto: Eggvin.

Fra Lofothavet

kommer meldinger om at fisket bedrer seg. Tall for fangstmengden vil bli gitt i neste nummer.

Deltakelsen tegner til å bli stor i år, sier utvalgsformannen i en telefonsamtale med »Fiskets Gang«.

hl, alminnelig 2—300. Dessuten har det foregått noe fiske i Tysfjordområdet og noe i Kalfjord. Det meste av silden er så små at den går til sildoljefabrikkene, men i Bjarkøy, Kalfjord og Ersfjord har størrelsen til dels høvet for bruk til agn.

Fra Trondheim meldes at det nå er slutt med småsildfisket i Sør-Trøndelag. I siste uke ble det opptatt noen mindre mengder av tidligere satte steng til hermetikk.

Skreifisket: Det later til å være rike skrei-innsig fra Fugløy i nord til Lofotens ytterside i sør.

I Troms vil det bli satt oppsyn med fisket for Hillesøy og Øyfjord den 4. februar og i Berg og Torsken den 11. februar, hvorefter kvantumsoppgaven vil bli utarbeidet regelmessig. Fisket utfor Troms er imidlertid forlenget begynt og deltakelsen til dels ganske omfattende.

Fra Tromsø meldes at det har vært fint vær og godt fiske på Fugløyfeltet gjennom hele uken. Det fiskes nå fra landbakken til 30 kvartmil til havs. Fangstene for linefartøylene, som til dels er små, ligger mellom 4000 og 18.000 kg alm. 5—6000 kg. Tromsø er, vesentlig fra dette felt, blitt tilført 126 tonn skrei i siste uke, dessuten 20 tonn brosm og 12 tonn hyse. Fiskevekten er 380 til 400 kg pr. 100 stk. Leverholdigheten for linefisk er 900 (kg fisk pr. hektoliter lever). For øvrig meldes det fra Troms om godt garnfiske i Senja. Der meldes om garnfangster for Husøy på opp til 9000 kg, garnfangster for Sommarøy jevnt 5—6000 kg. Samtidig tas det godt med fiske på line.

Fisket for Vesterålen—Yttersiden er i god gjenge. I siste uke var der fullt sjøvær alle dager. Fra Andøya meldes det om garnfangster på 1000—6500—2200 kg, linefangster på 1500—3600—2200 kg. Ukefangsten på 34 garn-, 10 linebåter er 282 tonn. I Øksnes og Langenes er der et belegg på 75 skøyter, 5 sjarker og 1 robåt som i uken hadde garnfangster på 25 til 4500 kg, linefangster på 1600 til 4000 kg (småvad) — i alt i uken 785 tonn. I Bø hvor belegget er 93 båter og 472 mann var ukefangsten 718 tonn. I Borge på Yttersiden ble det tatt garnfangster på 100—3500 kg,

linefangster på 800—3000 kg, juksafangster på 600—1500 kg. Der et et belegg på 90 båter med 670 mann som hittil har fisket 423 tonn skrei. I Borge er det blitt tatt nøyaktigere målinger av fisken. Det opplyses at garnfiskevekten er 450, linefiskevekten 350 kg pr. 100 stk, leverholdigheten oppgis til 800, tranprosenten til 55. Om fiskepartiet for Gimsøy på Yttersiden opplyses at dette nå er på 95 tonn.

Det samlede fiskeparti for strekningen Vesterålen—Yttersiden er 3002 tonn, hvorav hengt 366, saltet 738, iset 1861 og filetert 92 tonn, prod. damptran 2014 hl, saltet rogn 490 hl, iset 816 og hermetisert 284 hl. Til sammenlikning kan opplyses at fiskepartiet for yttersiden i fjor på denne tid var på 1637 tonn.

Lofotfisket: Oppsynet ble satt den 28. januar, men noen kvantumsoppgave vil ikke bli utsendt før gjeldende uken pr. 9. februar. Det opplyses at fiskeinnsiget hittil er lite, og at en venter at fisket vil komme noe sent i gang. En del fremmede fiskere er ankommet, men innrykket ventes først å ville skyte større fart i inneværende uke. Mandag den 4. februar foreligger følgende fangstmeldinger i stykker: Ballstads ytterside linefangster opp til 800 stk., innersiden noe mindre. Værøys ytterside 800, innersiden 300 på line, 1 garnbåt 600 på 20 garn, Reine 90—320 på line, Hannøy 150—300 på line, garnbåt 300, Henningsvær 100—250 på line, Laukvik (Yttersiden) 300—800 på line, 300—500 på garn. Overalt i Lofoten og for øvrig klages det nå over at småsildagnet er magert og fisker dårlig.

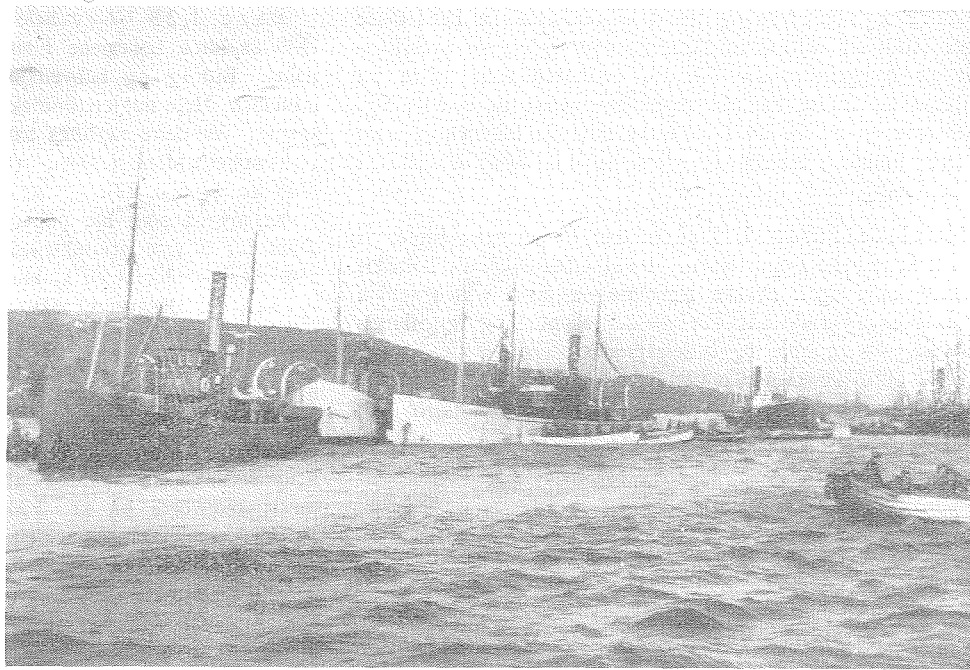
Helgeland: Fra Myken meldes om garnfangster på 100—1328—756 kg, linefangster på 25—380—115 kg. Der er fisket 27 tonn. Fiskevekt for garnfisk oppgis til 300—330, linefisk 260—300. Disse vekter er så små at det formodentlig er oppsigfisk, ikke skrei der fiskes på.

Trøndelag: Fra Halten meldes at fisket er begynt, men har vært hindret av stormende vær. Der er fisket 1 tonn torsk.

Møre og Romsdal: Oppsyn ble satt den 31. januar. En har hatt god skreifornemmelse for Smøla, Ona og Søre-Sunnmøre, men da silden kom, ble torskens borte.

Sildefiskerne går ut.

Dette er en samling av eldre snurpere, dampfartøyer og av den eldre typen. Silden kom sent i år og ennå har vi ikke rukket å få med et bilde fra den nye snurpeflåten som nå er sterkt oppblandet med moderne motorskip.

Wilse—foto.

Kystfisket for øvrig: Nordpå driver hovedtyngden av fiskerne nå skreifiske. I forbindelse med dette fås det ikke så lite av annen fisk. Således er der for Andøya oppfisket 235 tonn sei, 17 tonn hyse, 10 tonn lange, 7 tonn brosme og 1 tonn uer.

Om rusefisket meldes at der i siste uke ble tilført Trondheim 30 000 kg levende fisk, samtidig som det ble ført sørover vesentlig til Bergen 22 000 kg.

Møre og Romsdal: Mot slutten av uken slo det til med meget godt seifiske på Sunnmøre. Det ble tatt fra 300 til 2000 stykker pr. båt for Ålesund lørdag 2. februar. For øvrig fås det til dels bra med forsk så vel for Nordmøre som Romsdal. Håbrannen er blitt helt borte, som så ofte når silden kommer. Enkelte fartøyer får bra snurrevadfanger. I siste uke ble det tils. fisket 252 tonn, hvorav nevnes 50 tonn torsk, 187 tonn sei, 11 tonn hyse. Av partiet ble 158 tonn i landbrakt i Ålesund, 36 tonn i Kr.sund, 23 tonn på Smøla, 18 tonn i Bremsnes, 5,6 tonn til Bud, 9,6 tonn til Ona og 2 tonn til Haram.

Fra Måløy og Bulandet meldes om små fangster på grunn av dårlig vær.

I Hordaland var seifisket variabelt, til dels avtagende.

På Sørlandet er fisket nå ytterst smått.

Litt av hvert.

Fabrikk for perle-essens. En ny industri, den første i sitt slags i Kanada, er en fabrikk for framstilling av perle-essens som er under bygging i New Brunswick. Man mener at denne nye bedrift vil være av stor verdi ikke bare for fiskerne, men også for et større antall industriarbeidere. Det er fiskerne som samler råstoffet — silde-

skjell — som essensen lages av. Der ventes en stor utvikling i handelen med artikler belagt med perle-essens. Slike produkter har hatt stor avsetning i Sambandsstatene i de senere år. Tingene får et usedvanlig vakkert utseende når de belegges med perle-essens. Den lages i form av en perlepasta og brukes til belegg på smykker, alle slags toalettartikler, og kan tilsettes visse lakker og malinger for å gjøre dem vakre og varige. Flere detaljer ventes offentliggjort senere. (Fra Canadian Fisherman, nov. 1945).

Vi unnlater ikke å gjøre oppmerksom på at der i mange år har vært eksportert til dels betydelige mengder silderisp fra Norge til Tyskland. Silderispet ble etter sigende anvendt i samme øyemed som nevnt ovenfor.

Ny utvalgsformann ved Iofotfisket. Som utvalgsformann har Handelsdepartementet midlertidig ansatt herr Gerhard Sandvær.

Som oppsynssjef fungerer overrettssakfører Hans J. Bjørnstad.

Senfanget storsild. Ved Handelsdepartementets bestemmelse av 30. januar d. å. er forordning av 27. februar 1941 med endring av 26. mars 1943 angående vraking av senfanget storsild opphevet.

Mussapakkingen ved hermetikkfabrikkene i 1945 utgjorde ifølge »Tidsskrift for Hermetikkindustrien» ca. 465 000 kasser.

Prisen på vintersild sesongen 1946 finner en i »Pristidende» nr. 1. Der står også de siste prisene på stav og sildetønner.

Storsildens fettprosent: Statens Trankontrolls analysestasjon i Ålesund meddeler at 2 prøver tatt av drivgarnsild den 2. februar inneholdt 11 og 11,45% fett. En prøve tatt av en snurpefangst på 500 hl fra Rundefeltet samme dag holdt 11% fett.

Alle kjøleanlegg med statsstøtte får i disse dager sendt ett skjema for årsregnskap og ett for spesifikasjon av byggekostnader. Andre bedrifter som måtte ha interesse av saken, kan få skjemaene sendt til orientering. Skjemaene er utarbeidet i samsvar med de minstekrav som en hver moderne bedrift av denne art må antas å stille til sin bokføring.

Kvalitetsmoral. I »Canadian Fisherman« finner vi fra det kanadiske Departement of Fisheries følgende heisides annonse, som også norske forretningsmenn i fiskebransjen bør merke seg både når det gjelder eksport og innenlands omsetning — en gros og i detaljhandel:

Hvis en fiskehandler oppdager at noe av hans lager er blitt forringet i kvalitet og han kasserer det, så taper han hva fisken koster ham og — det er ille, men hvis han beholder det til han kan selge det til en godtroende kunde, vil han redde det som fisken koster ham — men han vil høyst sannsynlig miste kunden.

Og det er verre enn å miste noe fisk.

Det er den tilfredse kunde som kommer regelmessig tilbake og kjøper mer som er grunnlaget for en god forretning på lang sikt for fiskehandleren.

Tapte kunder koster mer enn tapt fisk — kvalitet gir vedvarende utbytte.

»Vinden er nordvest — silden er kommet«. I år, da vi har ventet særlig lenge på vintersilden, kan vi ikke nekte oss gleden ved å gjengi følgende fra Alexander L. Kiehlands livfulle beskrivelse i »Skipper Worse«:

»Men vinternatten kjente også til et annet liv i den lille bekmørke by. Det var ved juletider eller straks over nyttår, når nordvesten gikk med snøbyger, hver halve time og stjerneklart i mellom.

Da kunne der plutselig komme innover byfjorden en båt, en til og nok en, så en liten skøyte og så et par båter igjen. De seilte hver til sin kant inne på havnen; famlende seg fram i mørket til fortøyningsringene innunder sjøhusene og på bryggene.

En mann sprang i land og løp alt hva han kunne inn i byen; de store sjøstøvler satte elefantspor i snølaget, som dekket sølen etter den siste byge.

Vekteren løftet sin lykt og så på mannen. Hans støvler, hans bukser — ja helt opp til den gule sydvest skinte som sølv av utallige blanke småstjerner. Vekteren smilte, og da han var en gammel lun fyr, og da han just var på hjørnet utenfor skipper Worse på torvet, så ropte han »Vinden er nordvest — silden er kommet!«

Ferskfiskkvoten på Storbritannia er redusert til 150 tonn pr. uke fra 4. februar, melder fiskeriutsending Carsten Hansen i Newcastle. Før kunne Norge sende 200 tonn om uken. Kvoten omfatter nå som før torsk, lange, hyse og flyndre. I tillegg til kvoten kan fortsatt sendes 10% (altså nå 15 tonn) rogn og kveite. Maksimalprisene i Storbritannia er uforandret.

M/S »Brattegg« som vi i forrige nummer nevnte var på vei til Storbritannia med iset torsk, passerte Bergen fredag den 1. februar. Lasten er 176 tonn sløyd, iset torsk.

Lasten ble losset i Newcastle mandag den 4. februar. Fiskeriutsendingen telegraferer i den anledning at hele lasten var av god kvalitet — bedre enn noen gang før for fisk fra Nord-Norge. — Kjøperne var meget tilfreds med kvaliteten.

Bare 1,25% av hele »nettorealinntekten« i Norge i 1939 skyldtes fiskeriene i snevreste forstand, d. v. s. selve fisket. Bidrag og subvensjoner er da ikke regnet med i inntekten. Hele nasjonalinntekten er beregnet til 4,8 milliarder kroner. Av dette skyldtes bare 60 millioner kroner fiskernes virksomhet, altså 1,25%. (Etter »Statistiske Meddelelser« 1945 nr. 1—6 s. 17).

Et arbeid som ble påbegynt i direktoratet for noen år siden for å vise produktenes gang gjennom foredlingsvirksomheten — slik at en kunne se fiskeriene i videste forstand — har det dessverre ikke vært høve til å gjøre ferdig.

Makrell og sild er en alminnelig kombinasjon. Fiskeridirektoratets statistikkontor har nylig kunnet undersøke dette litt nærmere. I alt var det i 1944 1568 leverandører (farkoster) under drivgarnsfisket på forsommeren. De leverte i alt 2 769 899 kg til en samlet førstehandsverdi på kr. 2 208 861.

Av disse farkostene deltok 197 også i vintersildfisket. De leverte 1137 tonn makrell (før 1. juli), verdi kr. 904 904, og 251 340 hl vintersild, verdi kr. 3 522 056. Disse båtene, som altså både fisket makrell og vintersild, representerte 41% av førstehandsverdien for makrell i vårsesongen og 6,8% av førstehandsverdien for vintersild.

Situasjonsrapporter for siste halvdel av januar 1946.

Fra fiskeriinspektøren i Finnmark, datert 31. januar: Den største del av perioden har fisket vært hindret av storm og agnmangel. De 3—4 siste dager er værforholdene blitt betraktelig bedre, med mild luft og en del agnsild kommet fra Tromsø og Tana. På strekningen Kjøllefjord og østover og inn gjennom Varangerfjorden antas vært stor fisketyngde under kysten. Fra Kjøllefjord ingen linedrift, men opp til 400 kg stor torsk på juksa ved 3 timers fangsttid. Mehamn ingen drift grunnet mangel på fiskeredskaper. Rundt Tana-fjorden jevnt 600 kg torsk på en kasse agn. Berlevåg foreløpig ingen drift. Kongsfjord ingen drift grunnet ondartet influensasykdom, delvis tilfelle av lungebetendelse. Båtsfjord oppkomne båter opp til 6000 kg stor torsk. Deltakelsen ennå liten. En fremmed farkost kommet og flere ventes. Vardø oppkomne båter lastet, enkelte to vendinger. Stor torsk. Liten deltakelse ennå, da fiskere og arbeidere opptatt med gjenreisningsarbeidet. Kiberg 2 sjarker henholdsvis 500 og 1400 kg overveiende torsk. Småbåtdriften Varangerfjord jevnt god og antas bli bedre når den vanlige sesong inntreffer. En del bladsild stengt Smålfjord—Tana, men vanskelig med avsetningen. Da distriktet lengere tid har vært uten kokkisk, er det hittil oppfiskete kvantum delvis sendt til Kirkenes og delvis forbrukt, men enkelte steder er det mangel på ledige fiskekasser. Når unntas Kjøllefjord og Kongsfjord er den alminnelige oppfatning at der blir mangel på salteplass, kaibruk, egne boder og kaiaarbeidere utover vinteren og under vårfisket. For å unngå mulig stans i produksjonen, særlig under kommende vårfiske, bør kaiaarbeidernes lønninger forhøyes en del. Fra Berlevåg klages over noen utenlandske trålere som driver nær land, Berlevåg—Tana helt inn til Digermulen—Russevika og omegn. Umulige telefonforbindelser har medført at jeg ikke har kunnet i forbindelse med Vestfinnmark.

Fra fiskeriinspektøren i Nordland, datert 31. januar: Delvis værhindring også denne periode, men skreifisket Vesterålen i full gang, med fangster på Longskallen opp til 6000 kg. Bruksmangelen svært merkbar, en del også ødelagt av trålerne. Lofotoppsynet etablert og en hel del tilreisende fiskere kommet utover særlig til Yttersiden, hvor hittil meget gode garnfangster, men line noe mindre grunnet dårlig agn, store forekomster pen feit fisk og utsiktene gode. Fra Værøy meldes største fangst på line 1200 stkr., minste fangst 100 stkr., gjennomsnitt 300—400. Fisket begynt også for Østlofoten, men fangstene her mindre ennå. Skreiforekomster innlandet, særlig Hamarøy også i år. Ujevne fangster og mindre deltakelse i skreifisket Helgelandsværene i år da fiskerne i større utstrekning enn tidligere reiser til Lofoten. Det gode storseifiske for Selvær slutt. Masse fugl på Trænafellet. Fiskerne mener storsild til stede og vil ha igangsatt forsøksdrift. Agnmangel på Helgelandskysten, ellers intet nevneverdig fiske i distriktet. Antar detaltakelsen juksabåter Lofoten blir større enn noen av krigsårene, mens bruksmangelen bevirker nedgang antall garnbåter. Oljesituasjonen tilfredsstillende. Minefaren hittil ikke så framtrædende som ventet.

Fra fiskeriinspektøren for Møre og Romsdal og Trøndelag, datert 2. februar: Været har i perioden vært ugunstig, med vedvarende kuling til havs. Forsøksdrivere har vært ute av og til, men har ikke funnet sild før 31. januar, da 2 drivere fra Svinøyhavet hadde 50—130 hl, 1 driver fra Størholmen 90 hl, for Ona opp til 100 hl. Seifisket har vært hindret av været, men i dag meldes om fangster jevnt over på 5—600 stk. pr. båt. Torskefisket har vært bra for Ona med fangster opp til 400 stk. pr. båt. Snurrevad-fisket har bedret seg en del i det siste og gir fangster fra 200—1500 kg torsk. Redskapssituasjonen er meget vanskelig, særlig er det mangel på krokredskaper.

Fra fiskeriinspektøren for Vestlandet, datert 31. januar: Værforholdene har vært dårlige i Rogaland og Hordaland. I Sogn og Fjordane har værforholdene derimot vært litt bedre, men fiskeforekomstene har vært små. Gode forekomster av torsk og sei ved Karmøy, Fedje og Herdla, ved Espevær endog større enn på lenge og fangstutsiktene bedre, men værforholdene har hemmet fisket sterkt. Deltakelsen har vært liten i annet fiske grunnet utrusting og deltakelse i sildefisket, som fremdeles ikke er kommet ordentlig i gang. Fiskerne i Rogaland og Hordaland protesterer mot nedsettelse av førstehåndsprisene på fisk. Tilgangen av fiskeredskaper og oljeklær til fiskerne er fremdeles altfor liten, mens derimot tilgangen av tauverk synes å være bedre. Snurrevadfiskerne på Karmøy klager over uren bunn på de beste snurrevadfeltene etter alle minene som gikk av under sildefisket på vestsiden av Karmøy i fjor, og anmoder om at feltene må bli forsøkt rensset.

Utlandet.

Japansk fiskerinæring under amerikansk synsvinkel.
»Den enes død den annens brød«.

Vancouver-bladet »Commercial Fishermen's Weekly« fra 23. november 1945 inneholder en lederartikkel under tittelen »As Japan's Fishery Empire Fades, Opportunities for Others Mount«. Der har som kjent fra tid til annen hersket en

mindre gunstig stemning mellom japanske og amerikanske fiskere. Denne artikkel gir et utsnitt av amerikanernes syn på saken og lyder i utdrag:

Til tross for japanernes omfattende resurser i hjemlige farvann, var det med henblikk på utviklingen av landets eksporthandel deres hensikt å utvide sitt fiske i fremmede farvann mest mulig. Gjennom regjeringens initiativ og under beskyttelse av den uskrevne lov om havenes frihet, søkte japanske fiskefartøyer mot øst, nord og sør til så fjerne farvann som Alaskas, Australias og Argentinas kyster. I følge en artikkel av Frances F. Miller, medlem av utvalget for østen i U. S. A.'s offisielle Bureau of foreign and domestic commerce »var der ingen grenser for de felt japanerne sto dem åpne for utnyttelse«.

Fiskeritiltak på det åpne hav ved hjelp av de mest moderne metoder og utstyr øket deres operasjonsmuligheter. Japanerne ytte for så vidt sitt eget bidrag til den fiskeritekniske utvikling gjennom bruken av flytende fabrikker, beregnet på å utnytte fiskegrunner, som det på annen måte ikke ville lykkes å nå.

Den japanske regjering spilte en så direkte positiv rolle i denne utvikling, at det er berettiget å karakterisere Japans fiskeriindustri som et ledd i landets nasjonale politikk. Som sådan gjenspeilet fiskerinæringen Japans offisielle førkrigsprogram for politisk og økonomisk ekspansjon.

I linje med dette program tok regjeringen aktiv del i å utvide de sjøområder som landets fiskefartøyer skulle få adgang til å fangste på. Mer enn 500 mill. kvadrat-miles (square miles) i Stillehavsområder som strekker seg til Sør-afrikas og Sør-amerikas kyster ble betraktet som japanske fiskeområder.

Under forfølgelsen av sin »misjon« ble fiskefartøyene enkelte ganger innviklet i internasjonale komplikasjoner, som for eksempel under konflikten om Alaskafisleriene, da japanerne bekjentgjorde et 3 års program for undersøkelse av mulighetene for laksefiske i rom sjø utfor Alaska.

U. S. A. protesterte, og i 1938 meddelte japanerne at den foreslåtte undersøkelse ville bli oppgitt.

I løpet av krigen er denne en gang så store japanske fiskerinæring blitt delvis utslettet, underlagt restriksjoner og desorganisert på mange forskjellige måter.

Framtidsutsiktene er alt annet enn lyse. Mens det japanske vidstrakte fiskerierredømme fortaper seg — øker mulighetene for andre.

Sjøprodukter, inklusive hermetiske sjøprodukter, sto på fjerdeplassen i Japans eksportstatistikk. I 1936 utgjorde verdien av Japans eksport av sjøprodukter \$ 38,6 mill., eller 4% av landets totaleksport.

De viktigste hermetikkprodukter var laks, sjøaure, krabbe, tomatsardiner og størje. (Mer enn 1 000 000 kasser hermetisk laks — over halvparten av totalproduksjonen av denne vare — ble produsert i fabrikker som lå på sovjetrussisk område. Produksjonen i disse områder omfattet også saltet laks). Lakseeksporten fra Japan beløp seg i 1936 til \$ 7,8 mill., hvortil kommer \$ 4,3 mill. for laks pakket på konsesjonsområder og eksportert direkte fra Kamchatka. Storbritannia var den fremste kjøper av japansk hermetisk laks med 80% av eksporten fra selve Japan og hovedmengden av eksporten fra Kamchatka. Visse laksesorter ble imidlertid også eksportert til Frankrike, Belgia og Nederland.

Eksporten av hermetisk krabbe fordelte seg likt mellom U. S. A. og Storbritannia med verdi tilsammen \$ 4,9 mill.

På den annen side ble Japans produksjon av tomat-sardiner — pakket i italiensk puré — levert til landene i Østen.

U. S. A. var Japans beste kunde for hermetisk størje og avtok 70% av den samlede eksport på \$ 1,4 mill.

Det viktigste eksportprodukt etter hermetiske sjøprodukter var tørret og saltet fisk (hovedsakelig blekksprut, laks og skjell). Disse varer fant omtrent utelukkende avsetning til de asiatiske land, som også var avtakere av tang- og tareprodukter.

Fersk og frossen fisk (størje og skjell) samt østers ble levert til U. S. A.

Japans fiske- og hvaloljer (kesportverdi \$ 2,9 mill.) ble importert av Tyskland, med resten fordelt på Norge, Storbritannia, Nederland og U. S. A.

Tre fjerdedeler av eksportverdien (2,1 mill.) av fiskemel gikk til U. S. A., som også var største kjøper av agar-agar.

Så vidt »Commercial Fishermen's Weekly«.

Vi vil legge til at vi ikke har noen anledning til å kontrollere riktigheten av de talloppgaver som gis i artikkelen. De synes små tatt i betraktning at Japan var verdens største fiskerinasjon. Vi har heller ingen midler til å bedømme det japanske hjemmeforbruk av fiskeriprodukter, men saken vil bli nærmere undersøkt og tatt opp senere.

Artikkelen omtaler ikke direkte sildemel og sildeolje, produkter som har så meget å si for oss; men disse kan være inkludert i omtalen av fiskemel og fiskeoljer. Hamburg var i førkrigstider det sentrale omsetningssted for disse varer i Europa.

»Den enes død den annens brød«.

Tysklands fiskerier.

Fra generalmajor W. Steffens har en gjennom Utenriksdepartementet fått følgende melding: I henhold til opplysninger i den herværende presse har sovjetmyndighetene stillet til disposisjon for de sivile myndigheter de tyske fiskere som den hadde anvendt i sin tjeneste. Halvparten av fangsten skal sendes til Berlin.

Det er blitt stiftet et selskap »Die Pommersche Hochseefischerei — Genossenschaft m. b. H.«. Det vil erverve eller la bygge sjøgående fiskekuttere i Warnemünde.

Misjonen har rettet en henvendelse til Kontrollkommissjonen for å få nærmere rede på de tyske trålerplaner.

Sovjetsamveldet og Trumans erklæring om fiskefeltene.

I forbindelse med våre artikler i dagens nummer om russisk-japanske og amerikanske fiskeriinteresser, kan det være av interesse å gjengi hva »Commercial Fishermen's Weekly« skriver om Sovjetsamveldet og Kanadas stilling til spørsmålet.

Bladet framholder at den kanadiske regjering i Ottawa har gitt uttrykk for at president Trumans velkjente erklæring den 28. september 1945 ikke vil være av betydning for kanadiske fiskeriinteresser.

Men Sovjetsamveldet er, skriver bladet, og dette er et moment som ikke tidligere har vært kjent, meget interessert i Trumans erklæring.

Der skal være to årsaker til dette. Fredningspolitikken ble blant annet framsatt som et ledd i U. S. A.'s ønske om å beskytte Alaskas fiskerier i Bristol Bay, og der er en mulighet for, at hvis Russland framsetter liknende krav, kan

det hende at de respektive maritime innflytelsessfærer vil overtangere hinannen.

Den annen årsak til Sovjetsamveldets interesse for spørsmålet er at russerne har lidd like meget under de japanske fiskerimetoder, som amerikanerne. Hvis Sovjetsamveldet følger U. S. A.'s prinsipper med hensyn til sine havfiskerier (off-shore fisheries), vil de oppnå liknende fordeler som amerikanerne, og japanerne vil bli tildelt et dobbelt slag.

Nyfundland selger saltsild for 4 mill. doll. til UNRRA.

I følge novemberutgaven av bladet »Canadian Fisherman« har Nyfundlands fiskeriadministrasjon sluttet kontrakt med UNRRA om et saltsildsalg til verdi 4 mill. dollars.

Silden skal uttas av fangsten i sesongen 1945/46 og omfatter 25 000 tnr. høst- og vinterfanget skotskbehandlet sild samt 200 000 tnr. skarpsaltet »splittet« sild (»hard-cured split herring«). Prisen er fastsatt til 7 cents pr. pund (U. S. A. dollars), og silden skal pakkes overensstemmende med Nyfundlandsk instruks.

Der er truffet arrangement for skipningen.

Kontrakten omfatter sild som blir fanget i tiden 1. september 1945 til 31. mai 1946, unntatt området mellom Cape Bonavista og Cape Bauld, hvor det på grunn av sildesesongens sene inntreffen kan pakkes inntil 15. juni. Der er ordnet med rikelig forskuddsbetaling for ferdigpakket sild som må lagres.

Da der hersker tønnemangel, har Nyfundlands regjering nedsatt tollen på tønner. UNRRA har dessuten stillet i utsikt 50 000 ledige fat (hardwood barrels), som tidligere har vært benyttet til fett og oljer.

Det opplyses også at Nyfundlands fiskeriadministrasjon har bestemt at kun pakkere med kvote for salting får adgang til å delta i kontraktsalget.

Fiskeflåten i Nederland

utgjorde 3300 farkoster før krigen. Bare noen ganske få av disse kunne brukes da krigen sluttet. Størsteparten var overtatt og ført vekk av tyskerne. (Etter brosjyren »The German Exportation of the Netherlands«).

Det svenske sildefiske.

Göteborg 19. januar: I uken som endte 26. januar ble det oppfisket 2070 tonn motortrålsild. Prisene var 10 til 30 øre, gjennomsnittlig 20 øre pr. kg. Av motortrålsild er der nå tilsammen fisket 17 364 tonn. Det samlede utbytte av det svenske fiske (jfr. »Fiskets Gang« nr. 3 angående utbyttet for de øvrige redskapsklasser) er nå 23 849 tonn, hvorav saltet 9612 tonn, resten anvendt fersk.

Japans og Ruslands leiede fiskerettigheter.

I forbindelse med vår artikkel »Japans fiskerier under amerikansk synsvinkel« i dagens nummer gjengir vi etter det danske tidsskrift »Økonomi og Politik« nr. 1 1945 et utdrag vedkommende de japanske fiskerirettigheter på sovjet-russisk territorium. Under tittelen »Japan og Russland« heter det blant annet:

»Foruten andre bestemmelser inneholdt den russisk-japanske overenskomst av 1925, at Japan skulle ha betydelige fiskerettigheter i de østsibiriske farvann. Disse bestemmelser ble bekreftet i fiskerikonvensjonen av Moskva, som ble avsluttet den 23. januar 1928 og gjaldt til den 27. mai 1936.

Internasjonal fiskeripolitikk.

F. N. arbeider også med fiskerispørsmål.

I slutten av oktober 1945 ble en av Forente Nasjoners arbeidsorganisasjoner startet på et møte i Quebec City Kanada, hvor også Norge var representert. Det var FAO — Food and Agricultural Organisation — eller på norsk: Ernærings- og jordbruksorganisasjonen, og til »jordbruk« regner en da også skogbruk og fiske.

Utgangspunktet var Atlanterhavsdeklarasjonens stolte krav om at ingen skulle lide nød. (»Fredom from want!«). Og dette krav mente en at det var mulig å oppfylle.

Alle trenger mat, og mer enn to tredjedeler av jordens befolkning er med på å produsere den. Forbrukernes interesser faller sammen med produsentenes, dels fordi det er en og samme person det gjelder, dels fordi større forbruk betinger større og lønnsommere produksjon.

For den som er interessert i fiskerienes problem, er slike tanker av særlig interesse.

Fiskeriene er sannsynligvis den næring hvor »overproduksjonen« først vil melde seg. Dette synes da også konferansen å ha vært helt på det rene med.

Den anbefaler hurtige tiltak for å bedre markedsføringen for fiskeprodukter.

Men fiskeriene må også — som jordbruket — ses på lengre sikt.

For det første skal FAO og de enkelte land fremme den anvendte teknikk gjennom opplæring og forskning i alle ledd av næringen (havforskning, fiskeriteknikk, foredling og markedsføring).

For det annet skal framskyndes en økonomisk utnyttelse av den teknikk som står til rådighet. En rasjonell politikk, hvor teknikk og økonomi avveies i et harmonisk forhold, vil så også slå igjennom i de priser som varene på lønnsom basis kan leveres for til forbrukerne.

Selvfølgerlige ting, kan man si, men det er likevel interessant å konstatere at nettopp fiskerienes økonomi kommer så meget i forgrunnen første gang denne næring tas opp på så bred mellomfolkelig basis.

*

Vi begynner i neste nummer å offentliggjøre innstillingen fra FAO's fiskerikomité, oversatt til norsk.

Japan forlot imidlertid gullstandarden desember 1931, og den japanske yens verdiforringelse betød et pekuniært tap for Sovjetunionen. Alle russiske krav om en kompensasjon herfor ble avvist. I disse år oppsto innenfor fisket den samme situasjon som innenfor oljeutvinningen: Sovjets fiskeindustri vokste i et sterkt tempo, og i 1935 ransjerte Russland som den 2. fiskerinasjon i verden etter Japan. Den russiske andel i fangsten innenfor det felles fiskeriområde steg fra 12,7% i 1928 til 44% i 1934, og japanerne begynte å betrakte Sovjetunionen som en farlig konkurrent for framtiden på hermetikkmarkedet; i november 1936 oppnådde de en ny overenskomst, der som helhet var gunstig. Den skulle gjelde for 8 år. Nettopp som denne fiskeritraktat skulle ratifiseres, avsluttet Japan antikominternpakten med Tyskland 25. november 1936, og Russland nektet deretter å underskrive fiskeritraktaten, men gikk inn på en foreløbig forlengelse av 1928-konvensjonen. I januar 1941 lyktes det endelig å få gjennomført en revisjon av fiskerikonvensjonen av 1928. Forhandlingene pregedes av de to stormakters ønske om et forbedret forhold. Den nye overenskomst skulle gjelde til 31. desember 1941, og russerne oppnådde en forhøyelse på 20% av avgiftene. Det lyktes nå også å nå til mer faste overenskomster: først forlengedes fiskerikonvensjonen i mars 1942 for ett år, det samme ble tilfelle i 1943, og endelig enedes man 30. mars 1944 om en 5-årig forlengelse.

Antakelig har utviklingen etter 30. mars 1944 ledet til at disse spørsmål på ny er kommet i en annen stilling.

Fiskebehovet og streiken i kjøttindustrien i U. S. A.

Market News Service meider i en dagsrapport fra 21. januar at rekordmessige lager av frossen fisk godt fordelt over landet kan dekke en stor del av det ekstra behov for proteinholdig mat som skyldes kjøttstreiken. Det var lagret i alt 137 millioner pounds 1. januar. Av dette var 105 mill. p. saltvannsfisk, 12 mill. p. fisk fra innsjøene og elvene og 20 mill. p. skalldyr. I tillegg til dette kommer lagerbeholdningen av saltet fisk som var på ca. 19 mill. pounds.

Engelsk mål og vekt omgjort til norsk:

1 pund	=	0,454 kg
1 cwt	=	50,8 »
1 stone	=	6,35 »
1 cran	=	170,47 liter
1 gallon	=	4,54 »
1 tonn	=	1016 kg
1 barrel	=	121,2 liter

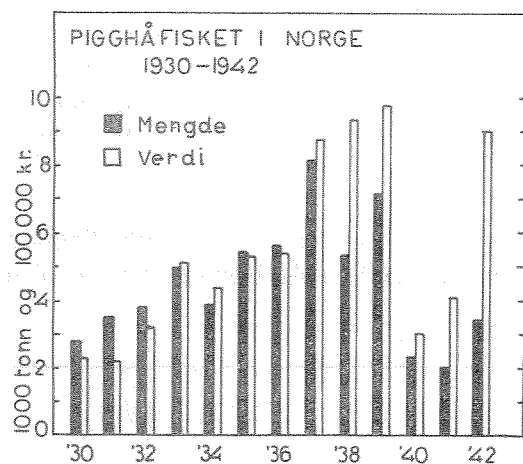
Med neste nummer

sender vi en utførlig oversikt over fiskeriene i krigstiden.

Pigghåfiskets utvikling i Norge og Kanada.

Ved Birger Rasmussen.

Pigghåen var tidligere her i Norge ansett som en ufisk som ødela sildegarnene og var en plage for linefiskerne. Men under forrige verdenskrig ble der gjort forsøk med å eksportere den, og det lyktes også å få innpass på de utenlandske markeder. Til å begynne med var pigghåfisket av mer tilfeldig natur, men ettersom fisken fikk avsetning ble der drevet et spesielt linefiske etter den. Pigghåfisket har alltid vært særlig konsentrert ved kysten av Møre og Sogn og Fjordane. Det drives hele året rundt, men de største mengder fanges om vinteren og våren da pigghåen kommer inn fra havet i store mengder sammen med vintersilden.

Utviklingen av pigghåfisket i Norge siden 1930 framgår av fig. 1. Fangstene har øket ganske jevnt fra 2800 tonn i 1930 til over 8000 tonn i 1937 for siden å variere under dette tall. Samtidig har verdien steget fra 230.000 kr. i 1930 til 977.000 kr. i 1939, da pigghåen oppnådde bra priser. Som naturlig er sank det oppfiskete kvantum i krigsårene fra 1940, men verdiutbyttet har samtidig vist en sterk økende tendens i forhold til det oppfiskete kvantum.

Pigghåen ble i årene før siste verdenskrig for en stor del eksportert som »buklapper«. Buken på pigghåen ble skåret ut og solgt dels som flådde, dels som uflådde bukklapper. Under krigen ble en stor del av pigghåen omsatt på hjemlige markeder.

Den totale fangst av pigghå i europeiske farvann dreier seg om 20—30 000 tonn, hvorav Norges fangst utgjør 20—30 pst. Det er England som fisker den største mengde av denne fisk i Europa.

Pigghåen forekommer også ved Amerikas kyster både i Atlanterhavet og i Stillehavet. Pigghåen i Atlanterhavet har det vitenskapelige navn *Squalus acanthias* og i Stillehavet *Squalus*

sucklii. De likner hverandre meget både i størrelse og utseende. Der er flere arter som tilhører samme stamme, men disse 2 pigghåene er de mest alminnelige og begge er like flinke til å ødelegge fiskeredskap. På Kanadas kyster har pigghåen i generasjoner vært en plage for fiskerne. Til enkelte tider foregår en fullstendig invasjon på fiskebankene så fiskerne har vært nødt til å gi opp sitt ordinære fiske. De skader som pigghåen nesten hvert år voldte var så store at der ble klaget til myndighetene. Fiskerne bad om at der måtte bli tatt de nødvendige skritt for å få utryddet denne pest for alt ordinært fiske ble ødelagt. Dette var like etter århundreskiftet. Klagene resulterte i at regjeringen i 1906—08 bygget 3 fiskemelfabrikker på Atlanterhavskysten som skulle bruke pigghå som råstoff. Men driften ble nedlagt allerede 10 år senere da den ikke var lønnsom.

Der er nå stille omkring denne fisken til ut i 1930-årene da der i Amerika, særlig da på Stillehavskysten, skjer en revolusjon i utnyttelsen av pigghåen. I Canadian Fisheries Manual 1945 finner vi et oppsett som belyser utviklingen der borte, og som sikkert også vil interessere norske lesere.

Så tidlig som 1879 ble der på Kanadas stillehavskyst bygget en fabrikk i British Columbia med det formål å lage tran av pigghåleveren. Denne tranen ble solgt som smøreolje og lysolje. Siden har pigghåen sammen med annen skrapfisk og fiskeavfall dannet råstoff for produksjon av fiskeolje og gjødningsstoffer. Under forrige verdenskrig ble der forsøkt å skape et marked for hermetisk pigghå. Da det var ønskelig i den anledning å få et annet navn på fisken enn »Dogfish« ble den kalt for »Grayfish« eller gråfisk, et navn som den siden har beholdt i den offisielle statistikk. Den oppfiskete mengde var dog liten, og det er ikke før enn i 1920 at den blir tatt med i statistikken. Dette året ble i landbrakt 760 tonn til en førstehandsverdi av 4450 dollars. I 1931 er kvantumet steget til 5700 tonn og verdien av den produserte tran og mel var 54 000 dollars. (Norge samme år 3500 tonn, verdi 217 000 kr.). Både før og etter 1931 har utbyttet av pigghåfisket i British Columbia vært større, men det var ikke før enn i 1936—37 at pigghåen fikk noen verdi utenom til tran- og fiskemel.

I 1927 oppdaget H. N. Brocklesby, en vitenskapsmann ved statens fiskeriundersøkelser i British Columbia, at innholdet av vitamin A var meget større i tran av pigghålever enn i torskelevertran.

Videre forsøk bekreftet denne oppdagelse og det ble antydning at tran av pigghålever kunne blandes med andre fiskeoljer for å gi en medisintran med passende vitamin A og D-innhold. Men det krevte tid å utarbeide og bekrefte disse laboratorieresultater før de kunne resultere i en etterspørsel etter pigghålever på dette grunnlag.

I 1937 ble oppdagelsen anerkjent, og der var nå skapt et marked for pigghålever. Samme år ble i landbrakt 81 tonn lever til en verdi av 10 702 dollars. I 1938 steg kvantumet til 420 tonn lever, verdi 49 271 dollars. Da etterspørselen etter pigghålever begynte var prisen 5 cent pundet, men den har steget raskt hele tiden og var i 1943—44 38 cent pundet.

Fiskerne og fiskeri-industrien befant seg plutselig i en periode hvor den fisk som de hadde ansett som en ufisk og et skadedyr var etterspurt som råstoff for framstilling av førsteklases tran til medisinsk og annet bruk.

Da all industri ble satt på krigsfot i Kanada i 1941 ble der sterk etterspørsel etter pigghåprodukter, og fiskerne ble oppmuntret til å legge seg etter pigghåfisket alene. Resultatet ble at det oppfiskete kvantum i British Columbia i 1941 steg til 7300 tonn (omtrent som det norske kvantum i 1939). Leverproduksjonen var 1570 tonn til en verdi av 327 500 dollars. Produktene av pigghåfisket dette år ble omsatt for 672 500 dollars. Året etter, i 1942, klatret verdien av pigghåfisket i over millionen til tross for mindre fangst. Her er tallene for produksjonen:

	Mengde	Verdi
I landbrakt fangst .	5 100 tonn	
— lever ..	191 »	
Levertran (vitamin)	1270 »	1 178 242 dollars
Annen tran	196 »	31 135 »
Fiskemel	914 »	60 782 »

Omsetningsverdien av pigghåproduktene utgjorde tilsammen 1 293 499 dollars.

I 1943 steg verdien ytterligere av dette fiske, idet vitaminoljen alene var verd ikke mindre enn 2 028 875 dollars og de øvrige produkter som mel, fiskeolje etc. ytterligere 77 595 dollars. Dette året var der i British Columbia 3 fabrikker i drift som arbeidet med pigghå som råstoff. Dessuten ble der laget vitaminoljer i 3 større laboratorier foruten hos noen firmaer som laget farmasøytiske preparater.

Dessverre har ikke pigghåen i Atlanterhavet vist den samme leverkvalitet som i Stillehavet, og dens innhold av vitamin A har vært altfor lav til å rettferdiggjøre en utnyttelse av pigghåen for leverens skyld alene. Kanada beklager dette, for pigghåen

på Atlanterhavskysten er sannsynligvis til sine tider mer av en forbannelse for fiskerne enn dens slektning i vest. Pigghåfisket har heller ikke utviklet seg på Kanadas Atlanterhavskyst slik som på vestkysten. I 1935 var der en fabrikk i gang som tok imot pigghå sammen med annen fisk for å lage fiskemel av den. Dette år ble i landsbrakt 1550 tonn, melet og oljen herav hadde en verdi av 11 300 dollars. I 1938 var fangsten 1900 tonn og produksjonens verdi 22 800 dollars. Men fra dette år til 1943 er nyttiggjørelsen av pigghåen på Atlanterhavskysten gått tilbake og er nå av liten betydning.

Når en tenker tilbake på det studium og de anstrengelser som fiskerne i British Columbia gjorde i tidligere år for å finne måter og midler til å utrydde pigghåen — der framkom forslag om å bruke dynamitt, å forgifte hele pigghåstimer eller innpode dem med en eller annen smittsom og dødelig sykdom — ja da må en virkelig si at forholdet er snudd på hode når der i dag er under utarbeidelse fredningsbestemmelser for å bevare pigghåbestanden på Stillehavskysten.

B. Rasmussen.

Litteratur.

- Forts. fra nr. 3.
- Notevarp, Olav: Sildolje, dens framstilling, bruk og muligheter. Tidsskr. Kjemi, Bergv. Metallurgi 1945, 1 s. 1.
- Ouren, Tore: Finnmarks betydning for Norge. En ervervsgeografisk vurdering. Bedriftsøkonomen 1945, 4 s. 111.
- Panama. Utenrikshandel. Importen fra Norge. Norske eksportmuligheter. Norges Utenrikshandel 1945, 3 s. 25.
- Portugal. Utenrikshandelen under krigen. Klippfiskomsetningen, kontrollen og prisene. Mulighetene for norsk eksport. Norges Utenrikshandel 1945, 2 s. 5.
- Robinson, Leslie V.: Herring freezing. »Modern Refrigeration« July 1944. Referat i Tidsskr. Hermetikk 1945, 11 s. 284.
- Scientists develop fish nets that will not mildew or rot. *Commerc. Fish. Weekly*. XI, 34 p. 426.
- S. P.: Kooperasjonen og Fiskerinæringen, Kooperatøren 1945, 6.
- Store eksportmuligheter for hermetikk. Tidsskr. Hermetikk 1945, 11 s. 264.
- Sveits. Den industrielle utvikling. Transportforhold. Samhandelen med Norge. Norges Utenrikshandel 1945, 3 s. 10.
- Templeman, Wilfred: The life-history of the spiny dogfish (*Squalus acanthias*) and the vitamin A values of dogfish liver oil. *Research Bull.* 15. Dpt. Natural Resources. St. John's 1944.
- Torgersen, Helge: Betragtninger omkring oppgjøret av de krigsrekvirerte fiske- og fraktefartøyer. Tidsskr. Skipsfart og Skipsbygging 1945, 4 s. 9.

Forts.

Havforskningen i okkupasjonstiden og planlagte undersøkelser.

Ved styrer Paul Bjerkan.

Forts. fra nr. 1.

Angående skreiundersøkelsene 1940—1945 meddeler konsulent Rollefson:

Tross de vansker som krigsårene førte med seg lyktes det å holde skreiundersøkelsene i gang, om enn i redusert målestokk.

Nedenstående tabell gir en oversikt over hvor mange skrei som er målt og aldersbestemt.

	Målt	Alderbest.
1940	51 340	3 207
1941	40 141	2 420
1942	32 886	3 950
1943	33 825	3 208
1944	41 003	4 545
1945	23 195	2 788

Etter aldersbestemmelsene finner vi at de to sterke årsklassene 1929 og 1930 spilte en betydelig rolle i sesongene 1940 og 1941, men de var allerede da så gamle at de hadde passert middagshøyden, og i siste sesong gjorde de seg bare meget svakt gjeldende.

De årsklasser som vil bære fisket i 1946 kan man gi følgende karakteristikker.

1934 middel. 1935 — svak. 1936 — svak. 1937 — lovende.

Utsiktene for 1946.

Når det gjelder utsiktene for kommende sesong kan man på grunn av det reduserte materiale ikke uttale seg med samme sikkerhet som før. Årsklassen 1937, d. v. s. den 9-årige fisk, vil dominere i fangsten, og bare denne ene årsklasse er beregnet til å gi mellom 6 og 8 mill. stk. Årsklassens størrelse, d. v. s. det biologiske grunnlag for fisket skulle tilsvare ca. 20 mill. stk.

Da fisken for tiden er liten for sin alder, og hovedmengden av skreien i år er relativt ung, skulle fiskevekten gå ned. Den beregnede fiskevekt for linefisk er ca. 3 kg og for garnfisk ca. 3,6, slik at gjennomsnittsvekten blir 3,3 kg. Etter dette skulle man ha lov til å vente et oppfisket kvantum på 66 mill. kg \pm 10 pst.

Disse data gis med forbehold, da både været og forholdene i sjøen vil spille inn for fangstresultatet.

Angående undersøkelsene over gullflyndre og kveite uttaler konsulent Devold at disse er blitt rammet, kanskje hårdere enn noen av de andre undersøkelsesgrener. Siden 1935 hadde man hvert år sikret seg stamfisken fra Trondheims Biologiske stasjons utklekning av gullflyndre. Vi fikk på den måte årlig ca. 1000 gullflyndrer, som har vært en god rettleder

når det gjelder bestanden av gullflyndre i Trondheimsfjorden. Da tyskerne besatte Trondheim 9. april 1940, ble utklekningsarbeidet avbrutt, og stamfisken sluppet i sjøen. Under hele okkupasjonstiden er utklekningen ikke blitt gjenopptatt og vi mistet dermed følingen med gullflyndrebestanden i Trondheimsfjorden. Innsamling av flyndremateriale ellers i landet har vanligvis foregått på sommertokter med »Johan Hjort«. Disse tokter ble i krigsårene helt sløffet.

For kveiteundersøkelsene har også okkupasjonstiden vært en svart periode. Det vesentligste materiale har en før krigen fått innsamlet gjennom fiskekjøpere som har samlet inn otolitter for aldersbestemmelser. Den kveite som ble fanget under okkupasjonen forsvant gjennom de merkkeligste kanaler, så det var umulig å få i gangsett en rasjonell innsamling av materiale for bedømmelse av eventuelle svingninger i kveitebestanden. Kveitestatistikken har før okkupasjonen vært en bra føler for bestandens tilstand, men også denne har sviktet under krigen, da en må regne med at en vesentlig del av det oppfiskete kvantum ble omsatt på svartebørsen, og dermed forsvunnet fra statistikken. Hvordan det er gått med kveitebestanden under krigen må derfor bare bli gjenstand for teoretiske betraktninger, uten sikre holdepunkter. Arbeidet med flyndre og kveite har derfor vesentlig innskrenket seg til bearbeidelse av tidligere innsamlet materiale, som for en vesentlig del er publisert i spesielle avhandlinger.

Undersøkelser over brislingbestanden og brislingfisket har også vært i høy grad hindret av forholdene under okkupasjonen. De senere år fikk man dog anledning til en del tokter, men kontinuiteten i undersøkelsene ble særlig holdt ved innsamling av prøver fra fiskernes fangster, fra år til annet fra 40—60 prøver.

I 1940 kom fisket sent i gang, da hverken driftsforholdene eller nedleggingsforholdene kunne legges til rette i god tid. Undersøkelser ble det også liten anledning til. Brislingen som tidlig på våren var liten og mager, tok seg hurtig opp, og ble jevnt over både stor og fet, især i de ytre distrikter. Det ble lite eller intet høstfiske, men kvantumet ble over middelsår med ca. 750.000 skjegger brisling og blanding.

Fra 1941 begynner de vanskelige år med småfallet og meget ujevn brisling. Skjønt fisket begynte så sent som 19. juni, måtte fisket igjen stoppe i Ry-

fylke og i Farsundområdet, da den var gjennomgående for liten. Det kom først i gang igjen der fra 1. august. Resultatet av at fisket omtrent falt ut i noen av de viktigste fiskeridistrikter var at kvantumet ble langt under middels, ca. 280 000 skjegger.

Som i 1939 skjedde der i midten av juli måned en utskifting av vannmassene i Vestlandsfjordene. Dette førte til en delvis bedring av fiskeforholdene, men den beste tid var da gått.

Også de følgende år, 1942 og 1943 var brislingen meget ujevn, både hva størrelse og kvalitet angikk. Karakteristisk for disse årene som for det foregående, var det at 1-årsbrislingen kun i liten utstrekning var trengt nordenfor Rogaland og at den var meget småfallen. I Sunnhordland og Ryfylke kom derfor fisket til å begynne usedvanlig sent. I 1942 således først fra 2. juli. Nordenfor Bjørnefjorden kunne derimot fisket begynne atskillig tidligere, da det der omtrent utelukkende foregikk på en bestand av 2-års-brisling, som til 2-års å være var liten, men forholdsvis fet, da den for det meste ikke var i gytning. Skjønt fisket i de viktigste distrikter først tok til så sent i 1942 og skjønt flere fjorder i Ryfylke igjen måtte stenges på grunn av for små brisling, ble kvantumet over middelårs, ca. 775 000 skjegger. Også i 1943 var kvantumet over middels, mens det i 1944 og ennå mere i 1945 falt under middels.

Når man skal søke etter årsaken til den ujevne brisling i disse sesongene, så må man ta i betraktning de forholdsvis hårde vintre med den følge at gytningen falt senere og sannsynligere også oppveksten dårligere. Den småfallende brisling ble derimot stående lengere i våre fjorder og kunne derfor også som 2-års bli gjenstand for fiske i en ganske annen utstrekning enn i 20-årene, da fisket for den alt overveiende del foregikk på ett-årig brisling. I løpet av annen vinter forskyves også bestanden av 2-årsbrisling på grunn av strømforholdene nordover med den følge at fiske etter denne aldersgruppe kommer til mest å foregå nordenfor Ryfylke, hvor den året før hadde opptrådt som småfallende 1-årsbrisling, som falt for liten for nedlegging.

At det kan foregå slike svingninger i forekomsten av en ungfiskbestand som brislingen ved vår vestkyst er forståelig. Man har det samme tilfelle for fetsilden nordpå, som også er avhengig av gytningen på vårsildfeltet lengre sør og dessuten av de hydrografiske forhold som strøm og temperatur m. v. Innvandringen, driften av unge dyr, faller forskjellig og likeså utvandringen av de eldre dyr, som for brislingens vedkommende mest søker sørover mot gyteområdene.

Dessuten innvirker også værforholdene i fisketiden i høy grad på fiskets gang. Pent vær på foråret vil således gjøre at brislingen »letter« villigere og således gir gode fangster. Samtidig kan det imidlertid også merkes at høye temperaturer i overflatelagene med f. eks. til ca. 50 m, om høsten synes å føre til at brislingen har vanskeligere for å lette. Flere år har det nemlig vist seg, således også i år at høstfisket har slått feil under disse forhold.

(Fortsettes).

Asdic i fiskeritjenesten.

Fra Fiskeridirektoratets Havforskningsavdeling.

Der vil i nær framtid bli gjort noen forsøk med Asdic-peileapparatet på sildefeltet. Sjøforsvarets Overkommando har stillet til disposisjon en korvett utstyrt med Asdic, og Norsk Selskap til Skibbrudnes Redning vil hjelpe til med en av sine skøyter som har vanlig ekkolodd.

Disse forsøkene skal *ikke* i år danne noe ledd i ettersøknings- og meldingstjenesten. Hensikten med dem er å få erfaring til bruk for en framtidig virksomhet og å gjøre iakttagelser til nytte for det nypopprettede Sjøforsvarets Forskningsinstitutt som er sterkt interessert i å få utviklet apparater egnet til fredsformål (påvisning av fiskestimer og hval, navigasjon). Sjøforsvarets ansvarshavende på dette tekniske område er naturligvis fullt klar over de muligheter *Asdic-prinsippet* har på disse felter, men har samtidig gjort oppmerksom på den begrensning som ligger i, at de instrumenter, som nå fins i en del av krigsskipene er konstruert for andre formål, hva der framgår av nedenstående utdrag av et brev fra Overkommandoen:

»Ved å gå rett på denne oppgave (peiling av fiskestimer) med et Asdicanlegg, laget for krigsformål, må man være forberedt på at resultatene i første omgang ikke svarer til forventningene. Det er nødvendig å gjøre de interesserte parter oppmerksom på dette, så saken ikke kommer i miskreditt om de første prøver skulle gi et mindre godt resultat.«

Den oppfordring til måtehold i forventningene, som det her er gitt uttrykk for av de virkelig kompetente på området, gjelder vel i første rekke fiskerne. Men det vil unektelig være bra, om den også ble tatt ad notam av dem, som i foredrag og intervjuer i avisene har følt seg kallet til å opptre som profeter. De store muligheter som Asdic byr på kan ikke realiseres ved høystemt snakk.

Einar Lea.

Norsk sjøfiske 1918-1943, forts. fra nr. 3.

Ar	Piggvar	Uspesifisert lever	Sjøaure	Hornspjel	Skate	Breiflaab	Lysing	Makrellstorje	Osters	Skjell	Håkjerrellever	Håkjerrkjøtt	Brugdelever	Brugdekjøtt	Pir	Tareaske	Tørket tang	Lodde	Forstjellig
1918	3	28,972	63	7	8	—	—	—	30	2,784	13,476	3,080	—	—	—	124	—	1,088	786
1919	4	31,438	47	6	5	—	—	—	131	1,711	1,336	248	—	—	—	83	—	1,088	786
1920	7	19,172	61	8	—	—	—	—	106	1,450	675	—	—	—	—	123	—	56	416
1921	13	15,720	43	8	5	—	—	—	136	2,639	7	—	—	—	—	371	—	506	160
1922	15	26,372	69	3	—	—	—	—	184	1,954	50	—	—	—	—	2,623	—	953	556
1923	11	31,180	47	4	29	—	—	—	81	2,997	1,934	—	—	—	—	3,184	—	1,855	676
1924	7	35,223	54	9	37	—	—	—	41	2,917	862	—	—	—	—	1,800	—	1,204	68
1925	22	33,431	73	4	38	—	—	—	19	3,465	3,045	—	—	—	—	3,004	—	2,156	531
1926	7	36,676	79	10	120	—	—	—	30	2,682	1,908	—	—	—	—	2,854	—	2,962	1,169
1927	14	30,543	70	9	963	—	—	—	17	3,196	3,140	—	—	—	—	2,776	—	5,092	461
1928	11	30,671	72	12	417	—	—	—	33	3,066	4,963	—	587	—	—	4,989	—	238	452
1929	18	45,786	68	7	396	—	—	—	22	4,549	1,784	—	30	—	—	4,000	—	2,878	1,237
1930	13	38,686	66	5	502	—	—	—	23	4,313	7,692	—	135	—	—	4,648	—	3,533	631
1931	16	38,298	61	15	633	—	—	—	27	4,177	9,808	—	—	—	—	4,807	—	9,947	479
1932	23	37,837	64	24	1,116	—	—	—	30	5,844	10,395	—	—	—	—	7,351	—	1,864	843
1933	16	37,363	61	18	1,024	—	—	—	56	5,612	14,751	—	—	—	—	5,488	—	12,192	556
1934	13	26,191	75	17	824	—	—	—	56	5,612	17,201	—	1,639	—	—	982	—	13,686	2,161
1935	13	57,403	82	15	766	144	—	—	44	6,132	11,079	—	77	—	—	23	—	7,088	1,116
1936	11	62,048	78	22	760	119	—	—	71	4,633	13,632	—	895	—	—	8	—	10,552	1,863
1937	18	75,784	95	23	862	111	—	—	102	3,556	12,446	—	2,448	—	—	13	—	10,680	2,138
1938	27	70,540	82	26	1,015	110	—	—	92	3,381	4,837	—	1,980	—	—	2	—	—	4,462
1939	34	69,052	76	40	795	144	—	—	350	3,628	8,280	—	2,028	—	—	—	4,622	—	970
1940	15	50,591	50	29	111	—	—	—	104	3,285	864	—	710	—	—	—	2,496	—	853
1941	22	41,702	43	46	65	31	—	—	199	2,377	46	—	1,048	—	—	—	843	—	264
1942	16	51,704	33	57	147	46	—	—	162	1,852	107	41	597	—	—	—	337	—	147
1943	24	47,840	44	54	441	46	—	—	214	3,672	794	73	1,847	—	—	—	391	—	962
1918	5	1,778	175	5	1	—	1,000 kr.	1,000 kr.	13	220	839	683	1,000 kr.	1,000 kr.	1,000 kr.	16	1,000 kr.	97	1,000 kr.
1919	6	1,847	118	6	1	—	—	—	24	150	86	—	—	—	—	13	—	8	430
1920	7	909	107	5	—	—	—	—	15	81	29	—	—	—	—	22	—	43	149
1921	13	227	102	3	—	—	—	—	33	89	—	—	—	—	—	55	—	68	65
1922	8	366	139	3	—	—	—	—	7	63	—	—	—	—	—	383	—	240	236
1923	12	598	105	4	—	—	—	—	25	162	58	—	—	—	—	527	—	113	31
1924	10	941	141	6	7	—	—	—	6	411	29	—	—	—	—	409	—	75	185
1925	22	995	175	3	6	—	—	—	2	348	40	—	—	—	—	—	—	180	267
1926	8	636	150	4	17	—	—	—	4	171	39	—	—	—	—	—	—	229	131
1927	11	526	119	4	113	—	—	—	2	181	82	—	16	—	—	—	—	18	58
1928	7	645	120	6	43	—	—	—	2	273	360	—	—	—	—	—	—	40	108
1929	10	684	128	3	40	—	—	—	1	369	76	—	—	—	—	—	—	98	158
1930	9	477	111	2	76	—	—	—	1	398	247	—	—	—	—	—	—	50	104
1931	8	426	87	4	95	—	—	—	1	368	232	—	—	—	—	—	—	177	71
1932	11	385	86	7	158	—	—	—	1	388	790	—	—	—	—	—	—	52	603
1933	10	769	84	5	163	—	—	—	1	288	367	—	—	—	—	—	—	55	52
1934	9	584	92	5	146	—	—	—	13	290	498	—	—	—	—	—	—	101	34
1935	6	813	105	4	156	—	—	—	45	302	330	—	—	—	—	—	—	182	91
1936	8	1,068	108	5	160	—	—	—	13	302	477	—	—	—	—	—	—	50	92
1937	14	1,607	137	5	228	—	—	—	20	204	430	—	—	—	—	—	—	177	100
1938	20	1,484	121	5	228	—	—	—	45	211	170	—	—	—	—	—	—	142	254
1939	22	1,564	119	7	172	—	—	—	64	291	394	—	—	—	—	—	—	—	244
1940	10	1,318	82	7	18	—	—	—	54	361	74	—	—	—	—	—	—	—	100
1941	21	1,619	102	10	19	—	—	—	63	381	440	—	—	—	—	—	—	—	48
1942	23	2,311	90	43	46	—	—	—	105	488	6	—	—	—	—	—	—	—	300
1943	34	2,172	132	46	134	—	—	—	135	335	4	—	—	—	—	—	—	—	270